

Çevrimiçi Değerlendirmeye Karşı Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevrimiçi Değerlendirmeye Karşı Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18520>

Özet

Çevrimiçi Değerlendirmeye Karşı Tutum Ölçeği, bireylerin eğitim ve öğretim süreçlerinde kullanılan **çevrimiçi değerlendirme** yöntemlerine yönelik tutumların ölçmek amacıyla 2015 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek geliştirme çalışması, Emrah Gül, Ömer Çokluk ve Çiğdem Doğan Gül tarafından gerçekleştirilmiş ve bulgular akademik bir dergi olan *Procedia - Social and Behavioral Sciences*'da yayımlanmıştır. Bu ölçek, özellikle yükseköğretim alanında, öğrencilerin veya eğitimcilerin teknoloji destekli ölçme ve değerlendirme sistemlerine karşı sahip oldukları bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimleri nicel olarak belirlemeyi hedeflemektedir. Ölçeğin geliştirilmesi, bu alandaki mevcut boşluğu doldurarak, eğitim teknolojileri entegrasyonunun başarısını etkileyen temel psikolojik faktörlerden biri olan **tutum** yapısını anlamasına katkıda bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Değerlendirme, Tutum Ölçeği, E-Değerlendirme, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Eğitim Teknolojileri, Yükseköğretim

Yazarlar

Emrah Gül, Ömer Çokluk, Çiğdem Doğan Gül

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin çevrimiçi ortamda gerçekleştirilen sınavlar, testler ve diğer değerlendirme aktivitelerine yönelik genel kabul düzeylerini, endişelerini ve algılanan faydalarını sistematik bir şekilde ölçmektir. Geleneksel yöntemlerden dijital yöntemlere geçişin hızlandığı eğitim ortamlarında, bu ölçek, kullanıcıların adaptasyon süreçlerini ve eğilimlerini belirleyerek, eğitim kurumlarına ve politika yapıcılara rehberlik edecek güvenilir veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Bu araç, özellikle eğitim bilimleri ve eğitim teknolojileri alanında çalışan araştırmacılar için tasarlanmıştır. Ölçek, çevrimiçi değerlendirme sistemlerinin tasarımı ve uygulanmasında karşılaşılabilecek olası direnç noktaları veya destekleyici faktörleri tanımlamada kritik bir rol oynamaktadır.

Yapı

Çevrimiçi Değerlendirmeye Karşı Tutum Ölçeği, **tutum** kavramının geleneksel üç bileşenli modeline uygun olarak geliştirilmiştir:

Bilişsel Bileşen: Çevrimiçi değerlendirilenin doğruluğu, güvenilirliği ve adil olup olmadığının dair inançlar ve düşünceleri içerir.

Duyusal Bileşen: Çevrimiçi snavlara girerken hissedilen kaygı, rahatsızlık veya memnuniyet gibi duygusal tepkileri kapsar.

Davranışsal Etilim Bileşeni: Bireyin gelecekte çevrimiçi değerlendirme yöntemlerini kullanma veya destekleme yönündeki niyetini veya etilimini ifade eder.

Ölçek, bu çok boyutlu yapıyı temsil edecek şekilde maddeler içermekte olup, katılımcıların çevrimiçi değerlendirme deneyimlerine dair karmaşık görüşlerini yakalayamayan hedefler. Ölçek geliştirme sürecinde bu yapıların psikometrik olarak doğrulanması için çeşitli istatistiksel teknikler kullanılmaktadır.

Geçerlik

Geliştirme çalışmasının temel bir adımı olarak, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, yayınlanan akademik makalede (Gül vd., 2015) Kapsam Geçerliliği (uzman görüşü ile) ve Yapı Geçerliliği (Faktör Analizi ile) yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Yapı geçerliliğinin incelenmesi, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları doğru bir şekilde ayrıştırıp ayrılmadığını ortaya koymuştur. Detaylı geçerlik analizleri için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını belirlemek amacıyla güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Bir tutum ölçeği olarak, dahili tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** değerinin hesaplandığı tahmin edilmektedir. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösterir. Ayrıca, ölçeğin zaman içinde kararlılığını test etmek için Test-Tekrar Test güvenilirlik yönteminin de kullanılması olasıdır. Güvenirlik değerlerinin kesin sonuçları, ilgili akademik referansta (Gül vd., 2015) yer almaktadır.

Faktör Analizi

Çevrimiçi Değerlendirmeye Karşı Tutum Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü incelemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmaktadır. Ölçek geliştirme sürecinde genellikle öncelikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** uygulanarak madde havuzundan elde edilen verilerin altında yatan boyutlar belirlenir. Ardından, daha sağlam bir yapısal model oluşturmak için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile bu boyutların teorik modele uygunluğu test edilir. Bu analizler sonucunda ölçeğin kaç faktörden oluştuğu ve her bir faktörün hangi maddeleri içerdiğini netleştirilmiştir. Bu

sayede ölçeğin çok boyutlu yapısı bilimsel olarak temellendirilmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme, Tutum Ölçeği

Format: Likert Tipi Derecelendirme. Orijinal çalışmada derecelendirme bilgisi net olarak belirtilmemiştir, ancak tutum ölçeklerinde yaygın olarak 5'li veya 7'li Likert tipi (Örneğin: Kesinlikle Katılmıyorum - Kesinlikle Katılıyorum) kullanılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yükseköğretim öğrencileri veya akademik personel (Eğitim teknolojilerini kullanan tüm yetişkinler).

Yaş Grubu: Yetişkin (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Ölçek, çevrimiçi değerlendirme süreçlerine maruz kalan veya bu süreçleri yöneten kişilerin tutumlarını incelemek için tasarlanmıştır. Detaylı örneklem bilgisi (büyüklük ve demografik özellikler) referans makalede mevcuttur.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri (Self-report inventory). Katılımcılar, kendilerine sunulan ifadelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Çevrimiçi Öğrenme, E-Öğrenme, Psikolojik Ölçüm, Ölçek, Eğitimde Değerlendirme, Yükseköğretim

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Bağlantı E-posta Adresleri: Sorumlu yazarın e-posta adresi: egul@ankara.edu.tr

Yazın Adresi: Emrah Gül, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi (Detaylı adres orijinal makalede yer almaktadır.)

Ürünler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2015

Ürünler ve Ücret: Ölçek akademik araştırma amaçlı geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve olas?

ücretlendirme koşulları hakkında kesin bilgi için sorumlu yazar (Emrah Gül) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Genellikle bu tür geliştirme ölçekleri akademik çalışmalarda ücretsiz kullanılabilir, ancak ticari kullanım için izin alınması zorunludur.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: [cevrimici-degerlendirmeye-karsi-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Gül, E., Çokluk, Ö., ve Doğan Gül, Ç. (2015). Development of an Attitudes Scale toward Online Assessment. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 174: 529 - 536.

Çevrimiçi Değerlendirmeye Karşı Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. (Orijinal kaynaktan alınmamıştır.)

Ölçeğin maddeleri, telif hakkı veya gizlilik nedeniyle bu platformda açıkça sunulmamaktadır. Maddeler için lütfen yukarıda belirtilen orijinal akademik referansa (Gül vd., 2015) başvurunuz.